

Utbildningshandbok i

Handkirurgi

**Specialitetens komplement till
Socialstyrelsens målbeskrivning**

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Ordförklaringar	3
3. Utbildningsstruktur	5
3.1 Kvalitetskrav på utbildande enhet	5
3.2Handledning – rekommendationer	6
3.3 Inspektion av kliniker – SPUR.....	6
4. Delmål.....	7
4.1 Medicinsk kompetens.....	8
4.2 Kommunikativ kompetens.....	23
4.3 Ledarskapskompetens.....	26
4.4 Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete	29
5. Loggbok.....	31
6. Litteraturlista	36
7. Frivillig examination – europeiska specialistexamen	38
8. Forskarutbildning inom handkirurgi	38
9. Fortbildning inom handkirurgi.....	38
10. Allmän information om svensk handkirurgi.....	40
11. Nivåstrukturerings inom svensk handkirurgi	41

1. Inledning

Den 24 juni 2008 beslutade Socialstyrelsen att meddela nya föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring. Författningen består dels av en allmän del med gemensamma bestämmelser för alla specialiteter, dels av en specifik del med särskilda bestämmelser för varje specialitet, de s.k. målbeskrivningarna. En målbeskrivning för respektive specialitet ska läsas mot bakgrund av bestämmelserna i den allmänna delen.

Denna utbildningshandbok är ett komplement till Socialstyrelsens målbeskrivning, utarbetad av Svensk Handkirurgisk Förening. Syftet är att ge den enskilde ST-läkaren en mer detaljerad beskrivning av utbildnings momenten och underlag för planering och genomförande av utbildningen i handkirurgi.

2. Ordförklaringar

aktuell handledare	specialistläkare vars specialistkompetens motsvarar det kompetensområde som delmålet avser och som har att ansvara för ST-läkarens professionella utveckling under angiven lärande period eller metod för lärande
	uppdraget som handledare för en ST-läkare omfattar som regel hela specialistutbildningen men kan också omfatta del eller delar av den
auskultation	under handledning och enligt ett på förhand strukturerat program studera specialistläkarens eller annan hälso- och sjukvårdspersonals yrkesutövning genom att följa en eller flera yrkesutövare samt i viss mån utföra uppgifter inom det aktuella området
bedöma	skaffa sig en välgrundad uppfattning om en patient eller motsvarande som grund för vidare handläggning
behärska	fullständigt kunna bedöma och handlägga utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av en patient, eller motsvarande, och att fullständigt kunna använda för området relevanta tekniker
förmåga	personlig kapacitet att utföra eller uträtta något

ha kunskap	genom teoretiska studier och/eller praktisk yrkesutövning ha tillägnat sig vetande och insikter inom ett område
ha kännedom	genom teoretiska studier och /eller praktisk yrkesutövning ha tillägnat sig visst vetande inom ett område
handleda under handledning	som ST-läkare handleda en medarbetare och samtidigt själv bli handledd av en specialistkompetent läkare
handleda	kontinuerligt och i dialogform stödja och vägleda samt bedöma en medarbetares professionella utveckling
handledning	se handleda
handlägga	aktivt utföra åtgärder avseende utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av en patient, eller motsvarande, ha övergripande ansvar för att dessa åtgärder utförs
initialt handlägga	som första omhändertagande läkare aktivt utföra åtgärder avseende utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av en patient, eller motsvarande och ha övergripande ansvar för att dessa åtgärder utförs
initialt bedöma	som första omhändertagande läkare skaffa sig en välgrundad uppfattning om en patient eller motsvarande, som grund för vidare handläggning
inomprofessionell reflektion i grupp	reflektion som görs i grupp tillsammans med andra läkare i främst vidareutbildnings- och fortbildningssyfte
klinisk tjänstgöring	hälso- och sjukvårdarbete som ST-läkaren utför under eget yrkesansvar och med stöd av handledare
kompetensområdet	inom utbildningsboken i handkirurgi syftar kompetensområdet alltid till handkirurgi
kurs	lärarledd utbildning med en fastställd plan som ges under en avgränsad period
medsittning	utbildningsaktivitet som innebär att ST-läkaren iakttar när en specialistläkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal har patientbesök eller utvärderingsaktivitet som innebär att en specialistläkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal iakttar och bedömer ST-läkaren när den har patientbesök
seminarium	undervisning i gruppform med aktivt deltagande
träning i simulerad miljö	träning som utförs i en skapad miljö avsedd att efterlikna verkligheten

större yrkesrelaterad konferens, kongress, symposium eller
sammankomst motsvarande

vårdteamarbete arbete där ST-läkaren under handledning medverkar i och
ibland leder en grupp av samverkande hälso- och
sjukvårdspersonal med olika kompetenser som har till
uppgift att svara för vård av enskilda eller för en grupp av
patienter

3. Utbildningsstruktur

Specialiseringsutbildningen bör innebära en logisk tydlig och kontinuerlig kompetensutveckling. En genomtänkt tidsmässig styrning av delmål och inlärningsmoment, inklusive kurser, måste därför ingå i den individuella utbildningsplanen. Delmålen utgör härvid en stor del av den grundläggande kunskaps- och färdighetsbas som krävs för självständigt jourarbete och fortsatt träning inom handkirurgin. Tjänstgöringen kan indelas i fyra steg, samtliga innefattande teori och praktik: inledningsvis kan det vara lämpligt med en kortare tids tjänstgöring vid handkirurgisk klinik för introduktion och allmän översikt i ämnesområdet handkirurgi. Därefter genomförs sidoutbildning inom ortopedi, anesthesi och plastikkirurgi samt exempelvis kärlkirurgi, neurofysiologi, röntgen. Den efterföljande handkirurgiska utbildningen skall genomföras vid handkirurgisk klinik och omfattar grundläggande färdigheter inom det handkirurgiska området enligt delmål nedan. En fördjupad kunskap och erfarenhet inom de olika delområdena kan påbörjas under den senare delen av specialistutbildningen. Vidare bör kompetenser inom ledarskap, handledning och undervisning samt vetenskap inhämtas i slutet av utbildningsperioden. ST-läkaren bör också få möjlighet att delta i något nationellt och internationellt vetenskapligt möte.

3.1 Kvalitetskrav på utbildande enhet

Svensk Handkirurgisk Förening anser att en enskild utbildande klinik skall kunna tillgodose alla här uppräknade delar av utbildningen inkl detaljer enligt målbeskrivningen. Vidare kunskap inom vissa specialområden såsom tetraplegi- och plexuskirurgi kan inhämtas genom auskultation vid kliniker med sådan specialkompetens. För att ytterligare bredda utbildningen stöder såväl verksamhetschefer som SHF att kortare auskultation även möjliggörs vid annan handkirurgisk klinik i landet. Ett grundläggande önskemål är att kunna behärska akuta kirurgiska situationer i allmänhet och omhändertagande av akuta handskador i synnerhet. För att uppnå kan viss tjänstgöring genomföras på länssjukhus såsom sidoutbildning. En viktig förutsättning är att den utbildande kliniken och/eller närliggande centralt sjukhusbibliotek kan tillhandahålla basal litteratur och referenser på plats eller genom datasökning. Kliniken skall tillgodose behovet av systematisk

utbildning genom schemaläggning av handledartid. ST-läkaren bör också ges uppgifter vid regelbunden internutbildning. Rapporter från bevistade möten bör vara obligatoriska.

3.2 Handledning – rekommendationer

Vid specialistutbildningens början ska verksamhetschefen utse en handledare vid ST-läkarens moderklinik. Denna kollega, som skall vara specialistkompetent handkirurg med bred erfarenhet, skall hjälpa den handledde att utveckla sin yrkesroll liksom teoretiska och praktiska kunskaper. Tillsammans med verksamhetschefen skall ST-läkaren och handledaren utforma utbildningsprogram, för första året i detalj och för de resterande översiktligt. Detta skall förutom huvudutbildningen även omfatta sidoutbildning, SK kurser mm. Därefter skall dessa tre personer träffas årligen för att diskutera det gångna årets utbildning och i detalj planera det nästkommande. ST-läkaren och handledaren skall beredas möjlighet till parallell tjänstgöring, samt regelbundna handledarsamtal. Man skall då bl a gå igenom ST-läkarens erfarenheter och utveckling (exempelvis kopior av operationsberättelser). Vid sidoutbildning på annan klinik skall en lokal handledare utses, som samarbetar med huvudhandledaren. Verksamhetschefen och handledaren skall bistå ST-läkaren med att arrangera sidoutbildning på andra kliniker.

3.3 Inspektion av kliniken - SPUR

För att upprätthålla en specialistutbildning av hög kvalitet måste klinikerna ha de resurser som krävs för att kunna erbjuda en adekvat utbildning. Kvaliteten följs upp av SHF genom interna kontroller. En sådan möjlighet erbjuds genom de s.k. SPUR-inspektionerna. Specialistutbildningsrådet (SPUR) bildades 1989 och stiftelsen 1993, och är ett samarbete mellan Sveriges Läkarförbund och Svenska Läkarsällskapet. Syftet är att specialitetsföreningarna skall följa upp ST-utbildningens kvalitet med fortlöpande inventering och inspektion av samtliga kliniker. Inspektionerna inleds med att en enkät ställs till verksamhetschefen och ST-läkarna vid den berörda kliniken. Denna enkät avser att belysa patientunderlag, verksamhetens karaktär, läkarstabens sammansättning, tjänstgöringsprogram, handledning, kursverksamhet, lokaler, bibliotek och teknisk utrustning. Inspektionen fullföljs sedan med ett personligt besök av två SPUR-inspektörer, som har utsetts av SHF. Dessa är erfarna läkare med hög klinisk och vetenskaplig kompetens inom ämnesområdet handkirurgi. De är också väl insatta i vidareutbildningsfrågor. Resultatet av genomförda inspektioner redovisas i Läkartidningen och kan också rekvireras från SPUR-kansliet.

4. Delmål

Målbeskrivningen för handkirurgi omfattar 20 delmål av vilka 12 är medicinska, 3 inom kommunikation, 3 i ledarskap och 2 i vetenskap. För att underlätta tolkning och för att ge en mer detaljerad bild av varje delmål har SHF utarbetat specifika inlärningsmål och anvisningar. Kunskaps- och färdighetskrav varierar med olika inlärningsmål.

Kurser rekommenderas för inhämtning av kunskaper vid flera delmål. Många kurser kan kombineras, så att flera delmål täcks upp av en och samma kurs, exempelvis kurs i allmän handkirurgi (delmål 1, 4).

Färdigheter inom de medicinska delmålen kan inhämtas inom följande specialistområden:

<i>Delmål</i>	1: basala kirurgiska kunskaper, samtliga kirurgiska specialiteter
	2: anestesi-/intensivvård
	3: traumakirurgi
	4: handkirurgi och ortopedi
	5: generell ortopedi
	6: handkirurgi och plastikkirurgi
	7-12: handkirurgi
	13-20: handkirurgi och ortopedi, dessa delmål identiska med de för specialistutbildning i ortopedi

Delmålen har tre kunskapsnivåer:

- I. att självständigt kunna handlägga och utföra
- II. att ha god kännedom om och viss erfarenhet av handläggning och utförande
- III. att ha närvarit vid, eller ha teoretisk kunskap om

4.1 Medicinsk kompetens

Delmål 1: basal kirurgisk teknik

Delmål 1	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska basal klinisk och kirurgisk teknik	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Träning i simulerad miljö	
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 1	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att behärska basal klinisk och kirurgisk teknik	I.	Steril klädsel, hygien Säkerhet på operation Instrument och hantering Sutur- och knyttetekniker Diatermi och andra värmealstrande instrument Anläggande av blodtomt fält och hemostas Behandling av traumatiska sår "Atraumatisk kirurgi" Hudincision Punktionsteknik	I.	Steril påklädning, handtvätt Konsten att assistera Instrumenthantering (basgaller) Sutur- och knyttetekniker Anlägga BTF och hemostas Revisioner, incisioner, "atraumatiska tekniker" Dränageteknik, ledpunktion

Specifika inlärningsmål

Delmål 1	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att behärska basal klinisk och kirurgisk teknik	I.	Anatomi Undersökningsteknik Diagnostiska metoder Strålskyddsutbildning C-båge, fluoroscan Principer vid sluten reposition av frakturer och luxationer Enklare infiltrations- och ledningsanestesi Grundläggande gips- och förbandsteknik, immobiliseringsprinciper Omhändertagande av amputat	I.	Undersökningsteknik Använda röntgen- och genomlysningssutrustning Reposition av enklare frakturer och luxationer Anlägga vissa anestasier Anlägga enklare gips och förband

SHF:s anvisningar:

De basala kirurgiska kunskaperna och färdigheterna kan inhämtas inom flera olika kirurgiska specialiteter.

Förslag på lämpliga kurser:

SK-kurs i allmän handkirurgi eller motsvarande kurs i basal kirurgisk teknik

Delmål 2: anestesi/intensivvård

Delmål 2	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha kunskap om kirurgisk patofysiologi samt att behärska basal smärtbehandling, intensivvård och anestesi vid rörelseorganens sjukdomar	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 2	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha kunskap om kirurgisk patofysiologi samt att behärska basal smärtbehandling, intensivvård och anestesi vid rörelseorganens sjukdomar	I.	Chock- och vätsketerapi Preop och postop andningsvård Preop riskbedömning Kroppens svar på akut och elektivt trauma	I.	Etablera fri luftväg Etablera fri venväg Syrgasbehandling Lokal och regional anestesi samt nervblockader
	II.	Lokalanestesier och ledningsblockader Smärtbehandling (akut och kronisk) Anestesimetoder	II. III.	Artärnål Intubation CVK Coniotomi

SHF:s anvisningar:

Klinisk tjänstgöring på anestesi- och intensivvårdsklinik under minst tre månader, med tyngdpunkt på regionala blockader och smärtbehandling

Delmål 3: trauma

Delmål 3	Metoder för lärande	Uppföljning
Att initialt kunna handlägga trauma	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 3	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att initialt kunna handlägga trauma	I.	Chockbehandling Initialt omhändertagande av fraktur och luxation Initialt omhändertagande av svår extremitetsskada, amputation, stor blödning, plexusskada Skalltrauma Ryggtrauma Katastrofplan och traumaorganisation	I.	Säkra fria luftvägar Säkra venvägar Grovreposition av fraktur och luxation Primär stabilisering Primär bandagering Bedömning medvetandegrad
	II.	Hotad luftväg Instabilt bäcken Thoraxtrauma Buktrauma Stor brännskada	II.	Pleuradränage
	III.	Urinvägsskador		

SHF:s anvisningar:

Dessa kunskaper och färdigheter inhämtas medelst tjänstgöring vid allmän kirurgisk och/eller ortopedisk klinik

ATLS kurs eller annan av SHF rekommenderad kurs med inriktning på omhändertagande av trauma

Delmål 4: anatomi/undersökningsteknik

Delmål 4	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska klinisk undersökning av den övre extremitetens funktionella och topografiska anatomi	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 4	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att behärska den övre extremitetens funktionella och topografiska anatomi samt diagnostik.	I.	Undersökningsteknik funktionell anatomi	I.	Undersökningsteknik
	III.	Radiologiska undersökningsmetoder Neurofysiologi (EMG/ ENeG) Fysiologiska mätmetoder (tryckmätning, cirkulationsutredning)		Utvärdera resultat (klinisk relevans)

SHF:s anvisningar:

Dessa kunskaper och färdigheter inhämtas vid handkirurgisk klinik och, under sidoutbildning i ortopedi, vid övre extremitetssektion.

SK-kurs i allmän handkirurgi eller annan likvärdig utbildning med inriktning på anatomi och vävnadsdissektion

Delmål 5: rörelseapparaten

Delmål 5	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna bedöma sjukdomar och skador inom rörelseapparaten	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 5	Niv å	Kunskaper	Niv å	Färdigheter
Att kunna bedöma sjukdomar och skador inom rörelseapparaten	I.	Distorsion Luxation Fraktur Senruptur Kontusioner och mjukdelsskador Kompartmentssyndrom Övre extremitetskirurgi Degenerativa och inflammatoriska tillstånd Ledimplantat Infektiösa tillstånd (mjukdelar, skelett, vid implantat) Diagnostik av tumörer	II.	Slutna och öppna behandlingsformer för de vanligaste frakturerna och luxationerna Fasciotomier och amputationer Kirurgisk behandling av infektioner
	II.	Ryggkirurgi		

SHF:s anvisningar:

Delmål 5 avser sidoutbildning i ortopedi, med generella kunskaper om rörelseapparaten.

Delmål 6: hudtäckning

Delmål 6	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna handlägga sjukdomar och traumatiska tillstånd inom kompetensområdet som kräver särskilda åtgärder för hudtäckning	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 6	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att kunna handlägga sjukdomar och traumatiska tillstånd inom kompetensområdet som kräver särskilda åtgärder för hudtäckning	I.	Sjukdomar och skador i hud, övriga mjukdelar och skelett	I.	Hudtransplantation Lokala lambåer Ärrkorrektur
		Köld och brännskada	II.	Regionala lambåer Escarotomi
		Tumörer	III.	Stjälkade och fria lambåer Hudexpansion Lambåtrimning

SHF:s anvisningar:

Delmål 6 avser specifika handkirurgiska kunskaper och färdigheter samt sidoutbildning i plastikkirurgi.

Delmål 7: akuta övre extremitetsskador

Delmål 7	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna handlägga akuta tillstånd inom kompetensområdet	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 7	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att handlägga akuta tillstånd inom övre extremiteten	I.	Distorsion Luxation Fraktur Amputation och replantation Avulsionsskador Flexor- och extensorskador Hudskador Kärl- och nervskador	I.	Ligamentsutur hand Sluten och öppen reposition och fixation underarm/hand Sårrevision Incision Dränage och spolning Amputationskirurgi Enklare hudtäckning Sen-, kärl- och nervkirurgi Fasciotomi och escarotomi
		Infektioner Brännskador och köldskador Kompartmentsyndrom Högtrycksinjektionsskador Kritisk ischemi Komplikationer efter kärlkirurgi	II.	Skörda artär och vengraft Artäranastomos Replantation och revaskularisering Akut rekonstruktiv kirurgi (skelett-, nerv-, kärl- och sentransplantation, stjälkade lambåer) Carpalligamentsutur
			III.	Fria lambåer Åtgärd vid omfattande mutilerande skador Artärembolektomi

SHF:s anvisningar:

Delmål 7 avser specifika handkirurgiska kunskaper och färdigheter.

SK-kurs eller annan likvärdig utbildning med inriktning på akuta tillstånd inom handkirurgin.

Delmål 8: artros- och artritssjukdomar

Delmål 8	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna handlägga degenerativ, posttraumatisk och inflammatorisk sjukdom inom kompetensområdet	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 8	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att kunna handlägga degenerativ, post-traumatisk och inflammatorisk sjukdom inom kompetensområdet	I.	Primär och sekundär artros Ledinflammation Tendinit och tenosynovit Indikationer för artroplastik	I.	Ortosbehandling Medicinering Kortisoninjektion Tenosynovektomi Senskideklyvning Interpositionsartroplastik Arthrodes hand/handled
	II.	Rekonstruktion för greppfunktion vid mutilerande ledsjukdom Komplikationer till ovanstående och dess behandling	II.	Senrekonstruktion Sentransferering Artroplastik MCP II-V Handledsartroskopi
			III.	Korrektionsosteotomi Artroplastik PIP II-V Artroplastik handled Ligamentrekonstruktion Begränsade intercarpala arthrodeser

SHF:s anvisningar:

SK-kurs eller annan likvärdig utbildning med inriktning på behandling av artit- och artrosrelaterade tillstånd inom handkirurgin.

Delmål 9: diverse sjukdomstillstånd i övre extremiteten

Delmål 9	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna handlägga sjukdomstillstånd i övre extremiteten	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

SHF:s anvisningar:

SK-kurs eller annan likvärdig utbildning med inriktning på tillstånd såsom perifera nervkompressioner, tendinit, tumörer, Dupuytrens kontraktur och smärttillstånd.

Specifika inlärningsmål

Delmål 9	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att kunna handlägga sjukdomstillstånd i övre extremiteten	I.	Nervkompressioner Tendinit: Tenosynovit Tumörer: Benigna och maligna tumörer inklusive kärlmissbildningar inom övre extremiteten Dupuytrens kontraktur: Primär sjukdom Recidiv Smärttillstånd: Neuralgi/Neuropati Kompartmentsyndrom kroniska Komplex regionalt smärttillstånd Somatoformt smärtsyndrom Smärtans fysiologi och psykologi	I. I. I. II. III. I. I. II.	Dekompression av nervstammar på handleds- och armbågsnivå Sensideklyvning Tenosynovectomi Kortisoninjektion Utredning och remissförande Extirpation av enklare benigna tumörer Extirpation av komplicerade benigna tumörer och distala maligna tumörer Handläggning av omfattande maligna tumörer Aponeurosektomi Recidivoperation Ha insikt i den multidisciplinära karaktären av smärtdiagnostik, utredning och behandling. Indikationer för elektrostimulering (TENS) och akupunktur Farmakologisk behandling vid kronisk smärta, neuralgi

Delmål 10: funktionsstörningar i övre extremiteten

Delmål 10	Metoder för lärande	Uppföljning
Att initialt kunna handlägga funktionsstörningar i övre extremiteten	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 10	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att initialt kunna handlägga funktionsstörningar i övre extremiteten	I.	Enklare kongenitala missbildningar	I.	Konservativa behandlingsmetoder
	II.	Komplicerade missbildningar Rekonstruktioner vid cerebral pares Tillstånd med spasticitet Resttillstånd efter nervstamsskador	II.	Operation av enkel syndaktyli och polydaktyli Enklare sentransfereringar och myo-/tenotomier Artrodeser Perifer nervrekonstruktion
	III.	Rekonstruktion vid tetraplegi Rekonstruktion vid plexus brachialissskador	III.	Rekonstruktiv kirurgi vid komplicerade och ovanligare missbildningar CP-kirurgi Tetraplegikirurgi Plexuskirurgi Botulinumtoxin behandling

SHF:s anvisningar:

För särskild inhämtning av kunskaper och färdigheter inom nivå III, kan auskultation eller korttidstjänstgöring under handledning vid enheter som handlägger handmissbildningar, plexus brachialis kirurgi, rekonstruktioner vid cerebral pares och tetraplegi vara av värde (ej obligatoriskt)

SK-kurs eller annan likvärdig utbildning inom ovanstående områden

Delmål 11: rekonstruktion av handfunktion

Delmål 11	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska särskild kirurgisk teknik för rekonstruktion av handfunktion	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 11	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att behärska särskild kirurgisk teknik för rekonstruktion av handfunktion	I-III.	Kirurgiska metoder	I-II.	Mikrokirurgi Senrekonstruktion
			II-III.	Avancerad lambåkirurgi (sammansatta lambåer, muskel-skelettlambå) Artroskopi Komplicerade sentransfereringar

SHF:s anvisningar:

SK-kurs eller annan likvärdig utbildning i exempelvis mikrokirurgisk operationsteknik

Delmål 12: habilitering och rehabilitering

Delmål 12	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna handlägga belastningsskador, habilitering, rehabilitering, försäkringsmedicin och intyg	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 12	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att kunna handlägga belastningsskador, habilitering, rehabilitering, försäkringsmedicin och intyg	I.	Kunskap om idrotts-, arbets- och belastningsrelaterade skador Kunskap om hjälpmedel och protesförsörjning Gipsteknik Förbandsteknik Ortosbehandling Funktionsträning Rehabilitering och habilitering Bedöma hjälpmedelsbehov Bedöma behov av ortoser och träning Samverkan med andra yrkeskategorier vid rehabilitering/habilitering	I.	För specifika skador se ovan Lägga alla typer av gipsar och förband förekommande på övre extremiteten Skriva intyg och remisser med adekvat innehåll för habilitering och rehabilitering

SHF:s anvisningar:

Dessa kunskaper och färdigheter kan inhämtas vid enheter som bedriver handkirurgi och ortopedi

Fördjupade kunskaper och färdigheter inom habilitering och rehabilitering kan inhämtas genom auskultation eller korttidstjänstgöring under handledning vid enheter med inriktning på detta (ej obligatoriskt)

SK-kurs eller motsvarande kurs i försäkringsmedicin

4.2 Kommunikativ kompetens

Delmål 13: kommunikation med patient och anhöriga

Delmål 13	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga till dialog och en öppen kontakt med patienten och dennes närstående	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare

Specifika inlärningsmål

Delmål 13	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha förmåga till dialog och en öppen kontakt med patienten och dennes närstående	I.	Personlighetsinsikt (inkl. egna) Gruppdynamik Medbestämmande Mångfald i vården Etik Det svåra samtalet	I.	Muntlig och skriftlig kommunikationsförmåga med eller utan tolk Förstå, ha insikt och se behov. Förhållningssätt till etiska frågor och kulturella skillnader. Uttrycka sig enkelt och tydligt i tal och skrift

SHF:s anvisningar:

Ett viktig arbetsredskap för specialisten i handkirurgi är konsultationen, mötet med patienten. Specialisterna ska vid konsultationen kunna utgå från patientens föreställningar, förväntningar och farhågor (patientens agenda) men också kunna tolka patientens problem utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet (doktorns agenda) för att därefter i samråd med patienten besluta om utredning och behandling. Detta kräver träning genom självständigt arbete med patienter samt diskussion med handledare utifrån ömsesidig medsittning.

Delmål 14: kommunikation med kollegor och medarbetare

Delmål 14	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga till kommunikation, såväl skriftlig som muntlig, med andra läkare och medarbetare	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare

Specifika inlärningsmål

Delmål 14	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha förmåga till kommunikation, såväl skriftlig som muntlig, med andra läkare och medarbetare	I.	Att möta pressen Sekretessregler Intygsskrivning	I.	Uttrycka sig enkelt och tydligt i tal och skrift

Delmål 15: informationsteknik och pedagogik

Delmål 15	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga att informera och undervisa patienter, närstående, andra läkare och medarbetare samt studenter	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Undervisa under handledning	

Specifika inlärningsmål

Delmål 15	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha förmåga att informera och undervisa patienter, närstående, andra läkare och medarbetare samt studenter	I.	Informationsteknik Pedagogik	I.	Informera och undervisa patienter och medarbetare i tal och skrift

SHF:s anvisningar:

En specialist ska kunna planera och genomföra sin fortbildning utifrån sina egna behov av kompetensutveckling samt utifrån verksamhetens behov. Grunden för detta ska läggas under ST-tiden.

Utbildning i pedagogik som del av andra delmålskurser, samt samordnas med andra specialiteter.

4.3 Ledarskapskompetens

Delmål 16: handledning

Delmål 16	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga att handleda andra läkare och medarbetare samt studenter	Handleda under handledning	Skriftligt dokumenterad handledning
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Handleda under handledning	

Specifika inlärningsmål

Delmål 16	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha förmåga att handleda andra läkare och medarbetare samt studenter	I.	Handledar- och ledarskap	I.	Arbeta i vårdteam och i ledningsgrupper. Handleda yngre kollegor Strategiskt tänkande; process och verksamhetsutveckling

SHF:s anvisningar:

ST-läkaren kan exempelvis handleda grupper av läkarstuderande eller delta i handledningen av AT-läkare eller andra i tjänsten yngre läkare. ST-läkaren ska ha handledning för denna uppgift.

Med kurs avses här handledarutbildning. Denna kan med fördel anordnas tillsammans med andra specialiteter.

Delmål 17: vårdteamarbete

Delmål 17	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga att leda i samverkan och dialog med medarbetarna samt i vårdteam	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Vårdteamarbete under handledning	

Specifika inlärningsmål

Delmål 17	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha förmåga att leda i samverkan och dialog med medarbetarna samt i vårdteam	I.		I.	

Delmål 18: organisation och ekonomi

Delmål 18	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation, styrning och regelverk	Kurs	

Specifika inlärningsmål

Delmål 18	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation, styrning och regelverk	I.	Hälso- och sjukvårdens organisation administration ekonomi styrning och regelverk	I.	Klara enkla administrativa uppgifter Delta i planeringsarbete

SHF:s anvisningar:

ST-läkaren bör ha ansvar för ledningsuppgifter, exempelvis rondarbete och ansvar på egen operationssal, på den egna kliniken eller i annan verksamhet som ingår i ST-läkarens utbildning.

Med kurs avses här någon form av ledarskapsutbildning. Denna kan innehålla den kunskap som krävs i delmål 17 och 18, och med fördel anordnas tillsammans med andra specialiteter.

4.4 Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Delmål 19: medicinsk vetenskap

Delmål 19	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Skriftligt individuellt arbete under handledning enligt vetenskapliga principer	Intyg om godkänt skriftligt individuellt arbete utfärdat av aktuell handledare
	Större yrkesrelaterad sammankomst	

Specifika inlärningsmål

Delmål 19	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt	I.	Vetenskaplig metodologi	I.	Förstå och läsa vetenskapliga artiklar Förstå de grundläggande kraven på vetenskapliga arbeten Delaktighet i enklare projektarbeten; design, genomförande och redovisning

SHF:s anvisningar:

Omfattningen av det vetenskapliga arbetet ska motsvara minst 10 veckors heltidsarbete, inklusive deltagande i kurs samt planering och genomförande av projektet och skriftlig rapport, särskild handledare kan därför behövas. Arbetet ska ha handkirurgisk anknytning.

Med kurs avses här kurs i forskningsmetodik. Den kan med fördel anordnas tillsammans med andra specialiteter. ST-läkare som bedrivit forskning i andra sammanhang får tillgodoräkna sig relevant forskningsmetodikkurs.

Delmål 20: kvalitetsarbete

Delmål 20	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha kunskap om kompetens i evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete	Kvalitets- och utvecklingsarbete under handledning	Intyg om godkänt kvalitets- och utvecklingsarbete utfärdat av aktuell handledare
	Teoretiska studier	

Specifika inlärningsmål

Delmål 20	Nivå	Kunskaper	Nivå	Färdigheter
Att ha kunskap om kompetens i evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete	I.	Systematiskt förbättringsarbete	I.	Förstå och värdera orsakssammanhang

SHF:s anvisningar:

ST-läkaren ska delta i kvalitets- och utvecklingsarbete anknutet till den dagliga verksamheten. Det kan exempelvis handla om granskning av utrednings-, behandlings- eller remitteringsprinciper, utformande av vårdprogram eller riktlinjer, granskning av arbets- och utbildningsmiljö. ST-läkaren ska aktivt delta i utformandet av konkreta förslag men behöver inte vara huvudansvarig för rapporteringen.

Arbetet kan ske enskilt eller i arbetsgrupp. Det kan samordnas med arbetet i delmål 19.

5. Loggbok – operationer för ST-läkare i handkirurgi

Loggboken är tänkt att fungera som ett komplement till de tidigare specificerade delmålen för att viktiga moment i den operativa utbildningen inte ska försummas. ST-läkarens utbildning bör fortlöpande dokumenteras i loggboken och följas upp årligen tillsammans med handledare och verksamhetschef. Det är lämpligt att samla kopior på alla operationsberättelser som utförs under utbildningen.

Loggboken är liksom delmålen indelad i tre nivåer:

- I. att självständigt kunna handlägga och utföra
- II. att ha god kännedom om och viss erfarenhet av handläggning och utförande
- III. att ha närvarit vid, eller ha teoretisk kunskap om

Varje operativt moment är indelat i:

- A. assisterat
- H. opererat under handledning
- O. opererat självständigt

I. Att självständigt kunna handlägga och utföra

	A	H	O
Delhud/ fullhudstransplantation			
Lokal transpositions-lambå			
Sutur extensorsena			
Sutur flexorsena			
Flexorsentransplantation (2-seans)			
Sutur digitalnerv			
Sutur nervstam			
Kärlsutur makro			
Kärlsutur mikro			
Fraktur radius			
Fraktur ulna			
Fraktur scaphoideum			
Fraktur Bennett			
Fraktur metacarpalben			
Fraktur falang			
Reinsertion/sutur ulnar collateral ligament MCP I			
Luxation handled			
Luxation fingerled			
Senskidespolning vid tendovaginit			

Ledspolning vid artrit			
Akut kompartmentsyndrom			
Brännskada			
Senskideklyvning			
Exstirpation av ganglion			
Aponeurosektomi vid Dupuytren's kontraktur			
Nervtransplantation			
Dekompression n.medianus – karpalligament			
Dekompression n.medianus-pronator			
Dekompression n.ulnaris – Guyons kanal			
Dekompression n.ulnaris – sulcus			
Dekompression n.radialis			
Neuromtransposition			
EIP-EPL transferering			
Tenolys			
Artro-tenosynovektomi			
Arthrodes DIP			
Arthrodes PIP			
Arthrodes MCP I			
Arthrodes CMC			
Interpositionsartroplastik CMC I			

Caput ulna resektion			
Operation av högtrycksinjektionsskada			

II. Att ha god kännedom om och viss erfarenhet av handläggning och utförande

	A	H	O
Underarmsfraktur med mjukdelsskada			
Replantation och revaskularisering			
Stjälkad lambå			
MCP-ledsproteser			
Opponensplastik			
Artrolys PIP			
Artrolys MCP			
Reinsertion TFCC			
Interkarpala ligament rekonstruktioner			
Korrektionsosteotomi radius			
Korrektionsosteotomi metacarpalben			
Förkortningsosteotomi ulna			
Diagnostisk handledsartroskopi			
Amputationskirurgi med protesförsörjning			
Enkel syndaktyli			

Operation av tumörer			
Operation av epikondylit			
Handledsartrodes			
Ljumsklambå			

III. Att ha närvarit vid, eller ha teoretisk kunskap om

	A	H	O
Intercarpalartrodeser			
Artroskopiska operationstekniker			
Större handmissbildningar			
Pollicisation			
Fri lambåförflyttning/ tå till handförflyttning			
Rekonstruktionsoperationer vid CP			
Rekonstruktionsoperationer vid plexusskador			
Rekonstruktionsoperationer vid tetraplegi			
Handledsartroplastik			
PIP-ledsartroplastiker			

6. Rekommenderad litteratur:

Allmän handkirurgi

Greens Operative Hand Surgery 5th edition (Greene, Hotchkiss, Pederson, Wolfe)

Hand Surgery (Berger, Weiss)

Listers, The hand (Smith)

Handkirurgi (Lundborg)

Anatomi

Surgical Anatomy of the Hand and Upper Extremity (Doyle, Botte)

Surgical Anatomy of the Hand (Schmidt, Lanz)

Atlas of Surgical Techniques of the Hand and Wrist (Tubiana, Gilbert, Masquelet)

Atlas of Hand Surgery (Pechlaner, Hussl, Kerschbaumer)

Trauma

The Mutilated Hand (Weinzweig)

Nerver

Nerves and Nerve Injury (Sunderland)

Surgical Disorders of the Peripheral Nerves (Birch, Bonney, Wynn Parry)

Upper Extremity Nerve Repair: Tips and Techniques (Slutsky)

Mikrokirurgi

Atlas of Microvascular Surgery (Strauch, Yu)

Atlas of Flaps of the Musculoskeletal System (Masquelet, Gilbert)

Handled

The Wrist (Watson, Weinzweig)

The Wrist, Diagnosis and operative treatment (Cooney)

Arthroscopy (Slutsky)

Kongenital

Congenital Malformations of the Hand and Forearm (Buck-Gramko)

The Growing Hand (Gupta, Kay, Scheker)

The Care of Congenital Hand Anomalies (Flatt)

Rheuma

Care of the Rheumatoid Hand (Flatt)

Sentransferering

Tendon Transfers in Reconstructive Hand Surgery (Fridén)

Diverse

Bone and Skin Disorders (Tubiana, Gilbert)

Dupuytren's Disease (Tubiana, LeClerq, Hurst, Badalamente)

Rehabilitation of the Hand and Upper Extremity (Hunter, Mackin, Callahan)

Vetenskapliga tidskrifter

Journal of Hand Surgery - American and European volumes

Hand Clinics (Saunders)

Techniques in Upper Extremity Surgery

Scandinavian Journal of Plastic, Reconstructive and Hand Surgery

Acta Orthopaedica Scandinavica

Journal of Orthopaedic Research

7. Frivillig examination - Europeiska specialistexamen

Föreningen rekommenderar att handspecialister, på lämplig nivå efter specialistexamen, genomgår europeisk examination med inriktning på "European Hand Surgery Diploma", dvs den specialistexamen som årligen arrangeras inom ramen för FESSH (Federation of the European Societies for Surgery of the Hand). Genomgången europeisk diplomexamen bör ses som en värdefull meriterande faktor som återspeglar individens ambitionsgrad och kompetensnivå.

8. Forskarutbildning inom Handkirurgi

Eftersom handkirurgi är regionspecialitet finns i regel goda möjligheter till nära kontakt med aktiva forskare inom och utanför moderkliniken. ST-läkaren förväntas att i samråd med sin handledare tidigt under tjänstgöringen planera för forskarutbildning som lämpligen påbörjas under pågående ST-utbildning. Forskningshandledaren och den kliniska handledaren planerar tillsammans med verksamhetschefen den detaljerade uppläggningsplan. Kontaktytor mot laborativa discipliner och prekliniska institutioner bedöms ha ett särskilt värde.

9. Fortbildning inom Handkirurgi

Som kommentar till Läkarförbundets fortbildningspolitiska program är det viktigt att poängtera terminologin. Fortbildning är sålunda det begrepp som skall täcka alla slag av ökade kunskaper och erfarenheter efter uppnådd specialistkompetens. Ordet efterutbildning skall ej användas. Villkoren - inte minst de ekonomiska - är mycket varierande lokalt och regionalt och Läkarförbundet har ganska begränsade möjligheter att driva generella krav gentemot de olika huvudmännen. För handkirurgins del står det klart att möjligheterna till fortbildning inom landet är begränsade och att fortbildningen därmed generellt måste ses i ett internationellt perspektiv.

Lokalt:

Lokalt på det egna sjukhuset förutsättes t ex litteraturstudier, kontinuerliga interkollegiala diskussioner, konferenssamarbete över specialitetsgränserna, undervisningsuppgifter m m vara goda och grundläggande vägar till den egna kompetenshöjningen.

Regionalt:

Regionalt vilar ett stort ansvar på den enskilda kliniken och dess företrädare när det gäller att ligga i frontlinjen för införande och utvärdering av nya behandlingsmetoder, information om aktuell forskning m m. Det är viktigt med ett regelbundet och nära samarbete med de ortopediska och kirurgiska klinikerna i regionen och i samband med regionmöten eller motsvarande är det naturligt att vara uppdaterad såväl inom klinik som forskning.

Nationellt:

SHF

Nationellt svarar Svensk Handkirurgisk Förening för vissa allmänna rekommendationer.

Allt sedan föreningens bildande 1973 har regelbundna vetenskapliga möten avhållits åtminstone en gång per år, under senare år rutinmässigt i samband med Svenska Läkarsällskapets Medicinska Riksstämma.

Internationellt:

Internationellt finns numera ett mycket stort utbud av kongresser och kurser. För en svensk handkirurg är dessa kongresser och kurser tillsammans med enskilda studiebesök

huvudkällan till fortbildning idag. För att ge en överblick över dessa internationella möjligheter kan man gå in på Svensk Handkirurgisk Förenings hemsida, www.handkirurgi.se

SSSH

Scandinavian Society for Surgery of the Hand som bildades 1951 under namnet Nordisk Klubb för Handkirurgi, arrangerar möten vartannat år efter turordning för de fyra nordiska länderna. I takt med den ökande internationaliseringen har mötena arrangerats med inbjudan av gästföreläsare eller annat handkirurgiskt sällskap.

FESSH

Den europeiska organisationen, Federation of the European Societies for Surgery of the Hand (FESSH), avhåller i princip årliga möten.

Organisationen tillkom 1990. Inom denna organisation har ett stort arbete utförts för att registrera europeiska centra för utbildning i handkirurgi och att stimulera till utbyte mellan dessa centra. Ett gemensamt utbildningsprogram har upprättats och en europeisk examination har införts från och med mötet i Paris 1996. Svensk handkirurgisk Förening har beslutat hänvisa till denna examination och har därför ej infört någon egen nationell sådan.

IFSSH

Den internationella organisationen - International Federation of Societies for Surgery of the Hand (IFSSH) bildades 1966 och arrangerar regelbundet möten vart tredje år. Mellan mötena arbetar denna organisation genom ett flertal kommittéer, inom vilka Sverige alltid har haft representation.

Förutom nu nämnda specifika handkirurgiska organisationer finns ytterligare kunskap att inhämta vid specialitetsövergripande möten i t ex mikrokirurgi och reumakirurgi med flera specialområden och allt efter egen kommande specialinriktning.

Med hänsyn till specialitetens starka behov av internationella kontakter är auskultation eller motsvarande vid välrenommerade centra ett bra sätt för fortbildning.

10. Allmän information om svensk handkirurgi

Svensk handkirurgi var tidigt i frontlinjen t ex genom bildandet av den nordiska föreningen 1951 med Professor Erik Moberg i Göteborg som förste ordförande och internationellt erkänd pionjär inom specialiteten.

Den nordiska föreningen bildades som den andra i världen fem år efter grundandet av det amerikanska handkirurgiska sällskapet. Den handkirurgiska specialiteten grundades 1969 och 1973 bildades den Svenska Handkirurgiska Föreningen (SHF). SHF samlar svenska specialister i handkirurgi, blivande specialister under utbildning samt andra läkare och vetenskapsmän med intresse för specialiteten. För närvarande har föreningen cirka 140 medlemmar registrerade (2007). Majoriteten av medlemmarna är verksamma vid landets regionkliniker.

SHF utgör alltsedan 1983 Svenska Läkaresällskapets sektion för handkirurgi och är specialistförening inom Sveriges Läkarförbund. SHF är dessutom ansluten till den Skandinaviska föreningen (SSSH) samt de Europeiska (FESSH) och Internationella (IFSSH) federationerna för handkirurgiska föreningar. Föreningen leds av en styrelse bestående av ordförande, facklig sekreterare, vetenskaplig sekreterare, kassör och två övriga ledamöter. Svensk Handkirurgisk Förenings ändamål är att främja handkirurgins utveckling i Sverige. Allt sedan föreningsbildandet har en s.k. nivåstrukturering utarbetats och fortlöpande omarbetats i samarbete med Svensk Ortopedisk Förening. Nivåstruktureringens syfte är att genom rekommendationer underlätta samarbetet mellan regionklinikerna och de sjukhus, som har anledning utnyttja regionklinikernas resurser.

Medlemskap kan sökas muntligt eller skriftligt genom kontakt med någon av styrelseledamöterna. Styrelsen har rätt att besluta om intagning av ny medlem och är därefter skyldig att rapportera om detta vid föreningens årsmöte. Medlemsavgiften innefattar tills vidare också kollektivprenumeration på tidskriften Journal of Hand Surgery, European Volume.

11. Nivåstrukturering inom handkirurgin i Sverige

Historik

Efter konstituering av Svensk Handkirurgisk Förening 1973 tillsattes redan året efter en kommitté (Carstam, Mattsson, Sälgeback) med uppgift att utarbeta riktlinjer för handkirurgisk verksamhet i relation till närliggande specialiteter (kirurgi, ortopedi, plastikkirurgi). Svensk Handkirurgisk Förening antog kommitténs förslag vid årsmötet 1975 och detta tillfördes i oförändrat skick som bilaga till Statens Offentliga Utredningar (SOU 1978:72) boken Regionsjukvården och dess huvudbilaga 2 - kirurgi.

För att hållas aktuell i förhållande till den medicinska utvecklingen har nivåstrukturerings-planen i ett par omgångar omarbetats av Svensk Handkirurgisk Förening. Innan ny version av planen antagits har den varje gång förankrats hos Svensk Ortopedisk Förening för godkännande där. Den nu aktuella planen antogs vid Svensk Handkirurgisk Förenings årsmöte 2007.

Förutsättningar

Handkirurgisk specialistverksamhet är idag organiserad inom alla sju sjukvårdsregionerna. En förutsättning för tillämpande av nivåstruktureringsplanen är samarbete mellan varje regions olika sjukhus och regionkliniken för handkirurgi. En andra förutsättning är att respektive ortoped/kirurg vid läns- eller länsdelssjukhus har sidoutbildning i handkirurgi. Målsättningen för de handkirurgiska regionsklinikerna är i detta avseende att ge så många som möjligt av ovanstående kirurghälsökategorier denna sidoutbildning.

Om specialister i handkirurgi har tjänst utanför regionssjukhusen eller i privat regi, bör lokala överenskommelser om fördelning komma till stånd mellan vederbörande handkirurgisk regionsklinik och vederbörande specialist.

Nivåstruktureringsplanen

Den aktuella detaljerade planen finns publicerad på Svensk Handkirurgisk Förenings hemsida (www.handkirurgi.se).